

vale v sladkem miru! — Koj naprej prestopili smo tudi Jozefinsko državno cesto, v polokrogu obvozili Karlovec, in zdajci se peljali mimo Rakovca. Na daljni vožnji prestopili smo vodo Mrežnico, ki se blizu tam razliva v Korano, in le grede zdrčali tudi mimo vasij Turanj. K levi na griču stoji obširno, graščini enako poslopje, katerega je sezidal že l. 1584. Tomaž Erdödy in ga nazval Krizanić-Turanj. Zadnje ime je ostalo vasi in tudi poslopju do danes. Omenjena zgradba (Turanj) je bila pač duševna zibelka neštevilnim junakom in voditeljem avstrijske vojne. Že za časa francoske okupacije (t. j. njihovega vsiljenega gospodstva čez naše dežele) vtemeljil je bil francoski maršal Marmont v tem gradu, ali vsaj gradu slični zgradbi vstav za kadete. Hrvaški, zlasti graničarski mladeniči šolali so se ondi po eno leto, in bil je to zanje nekaki pripravljalni tečaj za vojaške vede in francoščino. Čez leto dni so se odposlali bolj nadarjeni v višje oficirsko odgojevališče „La Fléche“ na Francosko*), ostale pa so vvrstili kot podčastnike v francosko vojsko, da bi tudi tam kmalu avanzirali za oficirje. — Po odhodu Francozov je tudi generalno poveljništvo (General Comando) hrvatsko-slavonske vojaške granice vravnala na Turjanju kadetski vstav (Kadettenschule), v katerem se je odgojilo Bog zna koliko junakov in poveljnikov naše avstrijske vojne. Le škoda, da se je (— vsaj soditi se sme tako —) hrvatska zgodovina premalo zanimala za njihova imena, in ne objavila jih svetu. Le eno ime nekdanjih turanjskih gojencev znano je, ki je v komaj preteklih letih slovelo v obče in to je bil Mihael Lattas, ki se je ondi šolal tri leta. Pozneje postal je bil kadet (Kaiserkadet) pri ogulinskih graničarjih, pa zaradi nekega nezatnega prestopka in bojazni pred kaznijo pobegnil je bil v Bosno, odpadel od kristijanske vere, postal mahomedanec, vstopil v turško vojno in v malih letih postal eden najbolj slovečih turških generalov in vojskovodij; poslednjič pa celo poljni maršal. Svet ga je poznal pod imenom Omer-paša. —

Turanj služi še sedaj karlovški posadki v vojaške namene. — (Dalje sledi.)

Poučni in zabavni drobiž.

Kneza Nikola črnogorskega so povodom slavnosti štiristoletnice prve tiskarne v Crnigori imenovala za častnega doktorja vseučilišča v Peterburgu, Kazanu, Oksfordu in Parizu.

Miha Jerkovič. Dne 12. t. m. je umrl profesor varždinske gimnazije Miha Jerkovič. Pokojnik je bil izvrsten učitelj in hrvatski pisatelj. Priobčil je več razprav iz botanike.

Socijalna znanost. Akademija občnokoristnih znanostij v Nemčiji je bila razpisala darilo za najboljšo delo o tem, kaj se more storiti za povzdigo prav poljudne izobraženosti

*) Glej mojo iz hrvaščine preloženo novelo »Slava in ljubezen«, Novice l. 1863., str. 38. — Tu pa naj zraven dostavim še to le: Moj rajni nepozabni oče so mi pravili, da so videli o neki njih navzočnosti v Karlovcu, ko je bil ravno dospel en transport teh mladih oficirjev iz vstava »La Fléche« zopet v domovino. Niso mogli dopovedati, kako zali, čvrsti in izobraženi junaki da so bili. Vse jih je baje občudovalo. Pis.

mej delavci. Došlo jej je 84 del. Darilo je dobil dr. bogoslovja Friderik Hummel v Schweigernu na Virtemberškem. — Belgijski zdravnik dr. Guivard v Gentu je bil razpisal premijo 10.000 frankov za najboljšo delo, o tem, kako bi se dala povzdigniti blaginja delavcev. Premijo je dobil znani ustanovitelj šolskih društev zmernostij šolski nadzornik T. Robyns.

Spomenik Petru Preradoviću. Hrvaški kipar Rendič je že skoro popolnoma dogotovil spomenik pokojnemu hrvaškemu pesniku generalu Petru Preradoviću. Ta spomenik je dal na lastne stroške napraviti dr. S. pl. Miletić.

Novice.

— **Osobne vesti.** Polkovnik domačega pešpolka baron Kuhn št. 17, g. Ferdinand vitez Gariboldi, dobil je povodom upokojenja naslov in značaj generalmajorja ad honores in red železne krone tretje vrste. — Profesor veronauka na mali gimnaziji v Ljubljani, č. g. Tomo Zupan, vodja v Alojzivišči in predsednik družbe sv. Cirila in Metoda, imenovan je profesorjem veronauka na veliki gimnaziji v Ljubljani.

— **Prevzvišeni biskup J. J. Strossmayer** podaril je društvu „Radogoj“ za zdaj svoto 600 gld. V prelepem pismu do društva pravi jugoslovanski mecen mej drugim, da odobrava in blagoslavlja novo društvo „Radogoj“, ki bode slovenski mladeži nova podpora, da si poleg sv. vere pridobi vse one pogoje, kateri vodijo do prave prosvete, prave svobode in pravega napredka. Slava jugoslovanskemu mecenu!

— **Pogreb gospoda Iv. Nep. Horaka,** pokazal je jasno kako simpatije in spoštovanje je pokojnik užival. Pred hišo žalosti zbralo se je vskjub slabemu vremenu nebrojno občinstvo iz vseh slojev ljubljanskega prebivalstva, da spremijo pokojnika k večnemu počitku. Posebno dobro zastopan bil je obrtni stan, katerega neumorni pospešitelj je bil pokojnik vedno in mu postal še posebno velik dobrotnik s tem, da je ustanovil obrtno pomočno društvo. Na krsto pokojnikovo so mej drugimi položili krasne vence s trakovi: Obrtno društvo za Kranjsko, trgovska in obrtniška zbornica, ljubljansko mesto, obrtno pomočno društvo i. dr. Izmej društev so se korporativno z zastavami udeležili pogreba: „Ljublj. Sokol“, „Katoliško društvo rokodel. pomočnikov“ in pevsko društvo „Slavec“, ki je preskrbelo tudi petje. Velikega pogrebnege spreveda so se mej drugimi odličnjaki udeležili dvorni svetnik Schemerl, deželni odborniki, župan Grasselli z mnogimi občinskimi svetovalci, predsednik trgovske in obrtniške zbornice g. Perdan z mnogimi svetovalci, odbor obrtnega društva kranjskega, načelnštvo obrtnega pomočnega društva i. dr. Možu poštenjaku in vrlemu rodoljubu, ki je svojedobno neustrašeno s pokojnim dr. Jan. Bleiweisom posebno ljubljanske meščane dramil k narodni zavesti, bodi mej nami častni spomin!

— **Vodnikova slavnost.** V nedeljo se je proslavljala na Koprivniku stoletnica župnije in ob jednem spomin Valentina Vodnika, ki je bil ondi prvi župnik. Po slovesni sveti maši je stopil na govorniški oder gosp. prof. Levec, ki je v temeljitem govoru slavil zasluge prvega novoslovenskega pesnika Valentina Vodnika. Zbrano je bilo posebno mnogo duhovščine, pa tudi svetnega razumništva. Videlo se je, da naš narod zna ceniti svojega Vodnika. Žal da smo se tudi pri tej priliki prepričali, da je pri nas svoboda samo na papirji.

— **Osnovni odbor društva za zidanje uradniških hiš** je imel te dni svojo prvo sejo, v kateri se je volil predsednikom gosp. c. kr. okrajni glavar marki Gozani in sta se razmotrivala vprašanja, če je tako društvo potrebno in bi se li realizovalo s financijelnega in tehničnega stališča. Po